

ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദുൽ വഹ്ഹാബ് رحمته

അബൂൽ ജബ്ബാർ അബൂല്ല

പേര്: ശൈഖ് അബൂ അബ്ദില്ലാഹ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ് ഇബ്നു സുലയ്മാൻ ഇബ്നു അലി അൽമശ്റഫി അന്നജദ്ദി അത്തമിമി رحمته. അബൂ ഹുസൈൻ എന്നും അദ്ദേഹത്തിന് വിളിപ്പേരുണ്ട്.

ജനനം: ഹിജ്റ 1115-ൽ(ക്രസ്താബ്ദം-1703) നജ്ദിലെ റിയാദിനടുത്തുള്ള ഉയയ്നയിൽ.

പഠനജീവിതം: തന്റെ പിതാവ് അബ്ദുൽ വഹ്ഹാബ് ഇബ്നു സുലയ്മാൻ رحمتهനൊപ്പം വിജ്ഞാനം നിറഞ്ഞുനിന്ന വീട്ടിലാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ ബാല്യം ചിലവഴിച്ചത്. പിതാവ് അബ്ദുൽ വഹ്ഹാബ് ഉയയ്നയിലെ ക്വാദിയായിരുന്നു. പിതാവിനുമുന്നിൽ തഹ്സീറിലേയും ഹദീഥിലേയും ഹമ്പലിഫിക്ടറിലേയും പ്രാഥമിക പഠങ്ങൾ ഓതിപ്പഠിച്ച അദ്ദേഹം തന്റെ പത്താം വയസ്സിൽ ക്വർആൻ മനഃപാഠമാക്കി. പ്രാഥമികപഠനം നജ്ദിൽ പൂർത്തിയാക്കിയ ശൈഖ്, ഹിജാസിൽ മക്കയിലും മദീനയിലും താമസിച്ചുകൊണ്ട് തന്റെ പഠനം തുടർത്തി. പ്രഗൽഭ പണ്ഡിതന്മാരിൽ നിന്നും വിജ്ഞാനം നുകർന്നശേഷം അദ്ദേഹം 'ഉയയ്നയിലേക്ക്' മടങ്ങി. ശേഷം ഇറാക്യിലേക്ക് യാത്ര തിരിച്ചു. ബസ്റ, ബഗ്ദാദ്, മൗസിൽ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ മാറിമാറി വിജ്ഞാനം അഭ്യസിച്ച ശൈഖ് വരേണ്യരായ ഒട്ടനവധി ശൈഖന്മാരുടെ ശിഷ്യത്വം സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പിതാവ് അബ്ദുൽ വഹ്ഹാബ്, ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നു ഹയാതുസ്സിന്ദി, ശൈഖ് അബ്ദുല്ലാഹ് ഇബ്നു ഇബ്റാഹീം അന്നജദ്ദി. ശൈഖ് മുഹമ്മദ് അൽജമ്മൂഈ എന്നിവർ പ്രധാന ഗുരുനാഥന്മാരാണ്.

പ്രബോധനജീവിതം: ഇറാക്യിൽ ബസ്റയിലെ പഠന ശേഷം ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ബസ്റയിൽനിന്ന് അഹ്സയിലേക്ക് യാത്ര തിരിക്കാൻ നിർബന്ധിതനായി. കാരണം ഉയയ്നയിലും ഹിജാസിലും പഠനം നടത്തുമ്പോൾ ശിർക്ക്-ബിദ്അത്തുകളേയും അന്ധവിശ്വാസങ്ങളേയും എതിർത്തിരുന്നപോലെ ഇറാക്യിലും അദ്ദേഹം തിന്മകളെ എതിർക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അവിടുത്തെ ശിയാക്കളും കൂബുരികളും തന്നെ വധിക്കുവാൻ ഗൂഢാലോചന നടത്തുകയും വധഭീഷണി മുഴക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അദ്ദേഹം ബസ്റയിൽനിന്ന് കാൽനടയായി ഇറാക്യിലെ സുബയ്ർ എന്ന ഗ്രാമത്തിലേക്ക് പാലായനം ചെയ്തു. ശത്രുക്കൾ ബസ്റയിൽനിന്ന് തന്നെ കൊള്ളയടിച്ചതു കാരണം ഭക്ഷണ-പാനീയമൊന്നുമില്ലാതെ കാൽനടയായുള്ള പ്രസ്തുത യാത്രയിൽ അദ്ദേഹം മരണം മുന്നിൽ കണ്ടു. 'സുബയ്ർ' എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ ഏതാനും നാളുകൾ താമസിച്ച് അദ്ദേഹം 'അൽഅഹ്സ'യിലേക്ക് യാത്ര തിരിച്ചു. അവിടെനിന്ന് 'ഹുറയ്മിലാ'യിൽ തന്റെ പിതാവിനൊപ്പം താമസമാക്കിയ ശൈഖ് തൗഹീദി പ്രബോധനത്തിൽ ജാഗരൂകനായി. ഹി.1193-ൽ(ക്രസ്താബ്ദം-1730) ഒരു സംഘം തൗഹീദിന്റെ ശത്രുക്കൾ അദ്ദേഹത്തെ വധിക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നടത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം അവിടം വിട്ടു. 'ഉയയ്ന'യിൽ എത്തിപ്പെട്ട ശൈഖ് അവിടുത്തെ അമീറായിരുന്ന ഉമ്മാൻ ഇബ്നു

മഅ്മറിന് തന്റെ ദഅ്വത്ത് കേൾപ്പിക്കുകയും അവിടങ്ങളിൽ കെട്ടിയുയർത്തപ്പെട്ട ജാറങ്ങളും കൂബുകളും തകർക്കുകയുമുണ്ടായി. 'ഉയയ്ന'യിൽ വെച്ച് ഒരു സ്ത്രീ താൻ വ്യഭിചരിക്കുന്നുവെന്ന് സ്വയം അംഗീകരിച്ച് ഏറ്റുപറഞ്ഞപ്പോൾ വിവാഹിതയായ അവളെ ശറഈനിയമപ്രകാരം ശൈഖും അമീറും എറിഞ്ഞുകൊന്നു.

അന്ന് 'അൽഅഹ്സാഅ്' പ്രവിശ്യക്ക് കീഴിലെ ഒരു കൊച്ചുനാടായിരുന്നു 'ഉയയ്ന'. അതിനാൽ അൽ അഹ്സായിലെ അമീറായിരുന്ന ഉറയ്ഇർ ഇബ്നു ദുജയിൻ, ഉമ്മാൻ ഇബ്നു മുഅമ്മറിന് ഒരു കത്തെഴുതുകയുണ്ടായി. ശൈഖിന് വധശിക്ഷനൽകുവാനുള്ള ഉത്തരവായിരുന്നു പ്രസ്തുത കത്തിൽ. ചില ബിദ്ഈ നേതാക്കളും ഇപ്രകാരം ശൈഖിന്റെ ദഅ്വത്തിനെ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഉമ്മാൻ ഇബ്നു മുഅമ്മറിന് കത്തെഴുതുകയുണ്ടായി. പക്ഷേ ഇബ്നു മുഅമ്മർ എവിടേക്കെങ്കിലും നാടുവിട്ടുപോകാൻ ശൈഖിനെ നിർബന്ധിച്ചു. അങ്ങനെ 1158-ൽ അദ്ദേഹം ദർഇയ്യ(ദേര)യിലേക്ക് പാലായനം ചെയ്യുകയും അവിടെ മുഹമ്മദ് ഇബ്നു സുവയ്ലിം അൽഉറയ്നി എന്ന വ്യക്തിയുടെ അടുക്കൽ ഒരു അതിഥിയായി താമസിക്കുകയും ചെയ്തു.

ദർഇയ്യ(ദേര) എന്ന സ്ഥലം സൗദ് കുടുംബത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായിരുന്നു. ഹി-1139 മുതൽ 1179 വരെ ദർഇയ്യ(ദേര) ഭരിച്ചിരുന്ന സൗദ് കുടുംബത്തിലെ മുഹമ്മദ് ഇബ്നു സൗദ്, ശൈഖിന്റെ ആഗമനവാർത്തയറിഞ്ഞ് അദ്ദേഹത്തെ ഹൃദ്യമായി സ്വീകരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെ സംരക്ഷിക്കാമെന്നും ശക്തിപ്പെടുത്താമെന്നും വാക്കുനൽകി. അന്ന് അമീർ മുഹമ്മദ് ഇബ്നു സൗദ്യം ശൈഖും തമ്മിൽ നടന്ന സംഭാഷണങ്ങളിൽ ഒന്ന് ഇപ്രകാരം ചരിത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധമാണ്:^{*}

അമീർ: താങ്കളുടെ നാടി(ഉയയ്ന)നേക്കാളും ഉത്തമമായ ഒരുനാടു(ദർഇയ്യ)കൊണ്ട് സന്തോഷിക്കുക. പ്രതാപവും ശക്തിയും കൊണ്ട് സന്തോഷിക്കുക.

ശൈഖ്: താങ്കൾക്ക് പ്രതാപവും ആധിപത്യവും ഉണ്ടാകുമെന്ന് ഞാൻ സുവിശേഷമറിയിക്കുകയാണ്. ഇതാ 'ലാഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹ്' എന്നകലിമ. ആർ ഇതിനെ മുറുകെപ്പിടിക്കുകയും, സഹായിക്കുകയും ഇതുകൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തുവോ അയാൾ നാടുകളേയും ആളുകളേയും ഉടമപ്പെടുത്തും. ഇതത്രെ കലിമത്തുതാഹീദ്. ഇതിലേക്കത്രെ നബിമാരവിലവും ക്ഷണിച്ചത്. അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസന്മാരായ മുസ്ലിംകൾ ഭൂമിയെ അനന്തരമെടുക്കുന്നതാണ്.

അതോടെ അമീർ മുഹമ്മദ് ഇബ്നു സൗദ് ശൈഖിന് മുമ്പിൽ രണ്ട് നിബന്ധനകൾവെച്ചു.

1. ശൈഖ് അവരെവിട്ട് മറ്റൊരിടത്തേക്ക് പോകുവാൻ പാടില്ല. അവരല്ലാത്ത മറ്റൊരു വിഭാഗത്തെ പകരമായി സ്വീകരിക്കുവാനും പാടില്ല.
2. ദർഇയ്യ നിവാസികളിൽ നിന്ന് പഴക്കാലമായാൽ ഭരണാധികാരി സ്വീകരിക്കാനുള്ള നികുതിവിഹിതം ശൈഖ് തടയുവാൻ പാടില്ല.

ഒന്നാമത്തെ നിബന്ധനയെക്കുറിച്ച് ശൈഖ് ഇപ്രകാരം പ്രതികരിച്ചു: 'താങ്കളുടെ കൈ നിട്ടിയാലും, ഞാൻ താങ്കൾക്ക് അനുസരണപ്രതിജ്ഞ(ബൈഅത്ത്) ചെയ്യാം. രണ്ടാമത്തേതിനെക്കുറിച്ച് ശൈഖ് ഇപ്രകാരം പ്രതികരിച്ചു: 'ഒരുവേള താങ്കൾക്ക് അല്ലാഹുവിന്റെ വിജയങ്ങൾ നൽകിയേക്കും. അപ്പോൾ

^{*}ഇമാം മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ് ദഅ്വതുഹു വസീറതുഹു, ഇബ്നുബാസ് പേ:49

ദർഇയ്യാ നിവാസികളിൽനിന്നും ഇല്ലാഹു സ്വീകരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ഖയ്റായ സമ്പത്തുകൾ അല്ലാഹു പകരം നൽകുന്നതാണ്.

ശൈഖും അമീറും തങ്ങളുടെ പ്രബോധന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നജ്ദിൽ ശക്തിയായി തുടർത്തി. അമീറിന്റെ മരണശേഷം പുത്രൻ അബ്ദുൽഅസീസ് ഇബ്നു മുഹമ്മദ് പീതാവിന്റെ വഴിയെ ശൈഖിനെ ശക്തിപ്പെടുത്തുവാനും ദഅ്വത്ത് നടത്തുവാനും അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം നിലകൊണ്ടു.

തൗഹീദ് മനസ്സിലാക്കുന്നതിലും സാക്ഷാൽകരിക്കുന്നതിലും തൗഹീദിന് പൊരുത്തപ്പെടാത്ത കാര്യങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുന്നതിലും വലിയ കഴിവ് നൽകപ്പെട്ട വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ്. അതിനാൽ തന്നെ തന്റെ നാടിനേയും ജനതയേയും ഗ്രസിച്ച വിശ്വാസവൈകല്യങ്ങൾ അറിഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കിയ അദ്ദേഹം ഉണർന്നുപ്രവർത്തിച്ചു. ശിർക്കിനെതിരിൽ അക്ഷീണ അവിശ്രമ പരിശ്രമം നടത്തിയ അദ്ദേഹം അറേബ്യയുടെ ചരിത്രം തിരുത്തി തൗഹീദിന്റെ ചരിത്രമാക്കി. അറേബ്യക്കപ്പുറം ഇന്ത്യ, ഇറാക്, ഈജിപ്ത്, സിറിയ, പശ്ചിമാഫ്രിക്കൻ നാടുകൾ തുടങ്ങി ദ്വീപന്ദങ്ങളിലേക്കെന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദഅ്വത്ത് വ്യാപിച്ചു. ശൈഖ് അബ്ദുൽ അസീസ് ഇബ്നുബാസ് ശൈഖിന്റെ പ്രബോധന മേഖല ചുരുക്കി വിവരിച്ചത് ഇപ്രകാരമാണ്: നിശ്ചയം ഇമാം മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ്, അല്ലാഹുവിന്റെ ദീനിനെ ലോകർക്ക് വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുവാനും, തൗഹീദിലേക്ക് ജനങ്ങളെ ക്ഷണിക്കുവാനും ജനങ്ങൾ എത്തിപ്പെട്ട ബിദ്അത്തുകളേയും ഖുറാഫാത്തുകളേയും എതിർക്കുവാനുമാണ് പ്രബോധകനായി എഴുന്നേറ്റുനിന്നത്. അദ്ദേഹം സത്യം ജനങ്ങളെ അംഗീകരിപ്പിക്കുകയും ബാത്രിലിൽനിന്ന് അവരെ അകറ്റുകയും ചെയ്തു. അപ്രകാരം അദ്ദേഹം നന്മ കൽപ്പിക്കുകയും തിന്മവിരോധിക്കുകയും ചെയ്തു.*

കറകളുണ്ണ തൗഹീദ് പ്രബോധനം നടത്തുക, വിശുദ്ധകുർആനിലേക്കും തിരുസുന്നത്തിലേക്കും മടങ്ങുക, അഹ്ലുസുന്നത്തിന്റെ ആദർശത്തിൽ നിന്നും കാല ചംക്രമണത്തിൽ തേഞ്ഞുമാഞ്ഞുപോയ ആശയാദർശങ്ങളെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുക,... തുടങ്ങിയ മഹത്തായകാര്യങ്ങൾ ദഅ്വത്ത് നടത്തിയ ശൈഖിന്റെ പ്രബോധന പ്രവർത്തനത്തെ വഹ്ഹാബിയ്യത്ത് (വഹാബിസം) എന്നാണ് ശത്രുക്കൾ തെറ്റായി വിളിച്ചത്. വഹ്ഹാബിയ്യത്ത് (വഹാബിസം) എന്നത് ശത്രുക്കളുടെ തെറ്റായ നാമകരണമാണ്. ശൈഖ് പ്രസ്തുത പേരിൽ പുതിയ ഒരു പാർട്ടിയുണ്ടാക്കി അതിലേക്ക് ആളുകളെ സംഘടിപ്പിക്കുകയായിരുന്നില്ല. അല്ലാഹു വിശുദ്ധകുർആനിൽ വിവരിച്ച സച്ഛരരിതരായ പൂർവ്വികരുടെ വഴിയിൽ ചലിച്ച മഹാന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നുഅബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ് എന്ന യഥാർത്ഥ്യമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരിത്രം നമ്മെ അറിയിക്കുന്നത്. നമുക്കുള്ള സച്ഛരരിതരായ പൂർവ്വികരെക്കുറിച്ച് അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَجْرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

*ഇമാം മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ് ദഅ്വതുഹു വസിറതുഹു, ഇബ്നുബാസ് പേ:49

(മുഹാജിറുകളിൽ നിന്നും അൻസാരികളിൽ നിന്നും ആദ്യമായി മുന്നോട്ടുവന്നവരും, സുകൃതം ചെയ്തുകൊണ്ട് അവരെ പിന്തുടർന്നവരും ആരോ അവരെപ്പറ്റി അല്ലാഹു സംതൃപ്തനായിരിക്കുന്നു. അവനെപ്പറ്റി അവരും സംതൃപ്തരായിരിക്കുന്നു. താഴ്ഭാഗത്ത് അരുവികൾ ഒഴുകുന്ന സ്വർഗ്ഗത്തോപ്പുകൾ അവർക്ക് അവൻ ഒരുക്കി വെക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്നെന്നും അവരതിൽ നിത്യവാസികളായിരിക്കും. അതത്രെ മഹത്തായഭാഗ്യം.) (വി. കൃ. 9:100)

മുഹാജിറുകളുടേയും അൻസാരികളുടേയും സുകൃതം ചെയ്തുകൊണ്ട് അവരുടെ വഴിയിൽ ചലിച്ച മഹാനാരുടേയും പാതയിലാണ് താനെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിമാനത്തോടെ പ്രഖ്യാപിക്കുമായിരുന്നു. പ്രമുഖ ഇറാകി പണ്ഡിതനായ അബ്ദുർറഹ്മാൻ ഇബ്നു അബ്ദുല്ല അൽ സുവൈദി, ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ് തന്നോട് ഉണർത്തിയതായി പറയുന്നു: "താങ്കളോട് ഞാൻ ഉണർത്തട്ടെ, ഞാൻ സുന്നത്തിനെ പിൻപറ്റുന്നവനാണ്. ഒരിക്കലും മുബ്തദിൻ (ദീനിൽ പുതുതായി നിർമ്മിക്കുന്നവൻ) അല്ല. ഞാൻ അല്ലാഹുവിന് സമർപ്പിക്കുന്ന എന്റെ ആദർശവും അക്വിദയും അഹ്ലുസുന്നത്തി വൽജമാഅത്തിന്റെ സരണിയനുസരിച്ചാണ്. ആ സരണിയിലായിലാണല്ലോ പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠരും നാലു മദ്ഹബി ഇമാമുമാരെപ്പോലുള്ള നേതൃത്വവും; അവരുടെ പിൻമുറക്കാർ ക്വിയാമത്ത് നാൾവരേക്കും. പക്ഷേ ഞാൻ കീഴ്വണക്കം അല്ലാഹുവിനുമാത്രമാക്കുന്നതിനെ ജനങ്ങൾക്ക് വിശദീകരിച്ചുകൊടുത്തു. സ്വാലിഹിങ്ങളിൽനിന്നും മറ്റും ജീവിച്ചിരുന്നവരോടും മരണപ്പെട്ടവരോടും അവർ ദുആയിരുന്നതിനെ തടഞ്ഞു. അറവ്, നേർച്ച, തവക്കൂൽ, സുജൂദ് തുടങ്ങി അല്ലാഹുവിനുമാത്രം നൽകേണ്ട ആരാധനകളിൽ അവർ പങ്കു ചേർക്കുന്നതിനേയും ഞാൻ എതിർത്തു. അവയെല്ലാം അല്ലാഹുവിനുമാത്രം അർഹമായതും നിയോഗിച്ചതും ഒരു നബിയേയോ സാമീപ്യം സിദ്ധിച്ച ഒരു മലക്കിനേയോ പോലും തൽവിഷയത്തിൽ അല്ലാഹു പങ്കുചേർക്കുകയില്ലാത്തതുമാണ്. മുഴുവൻ പ്രവാചകന്മാരും പ്രബോധനം ചെയ്തതും അഹ്ലുസ്സുന്നത്തി വൽജമാഅത്ത് നിലകൊള്ളുന്നതും പ്രസ്തുത ആദർശത്തിലത്രെ."*

നേട്ടങ്ങൾ: ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ വഹ്ഹാബ് ^{റഹ്മ}യുടെ പ്രബോധന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ദുരവ്യാപകമായ നേട്ടങ്ങളും ജീവിതത്തിന്റെ നാനാതൂറുകളേയും സ്പർശിക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള സ്വാധീനങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നത് പച്ചയായ യാഥാർത്ഥ്യമാണല്ലോ. പ്രാധാന്യപൂർവ്വം പണ്ഡിതർ എണ്ണിപ്പറഞ്ഞ ഏതാനും വിഷയങ്ങൾ ഇവിടെ ചേർക്കുന്നു.

1. നജ്ദിൽ വ്യാപകമായിരുന്ന ക്വബ്ർ പൂജ, മരങ്ങളിൽനിന്നും മറ്റു സൂഷ്ടികളിൽ നിന്നും ബർക്കത്തേടുകൾ, തുടങ്ങിയ ശിർക്കൻപ്രവൃത്തികളേയും കൊടിയ ബിദ്അത്തുകളേയും ഖുറാഹാത്തുകളേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദഅ്വത്ത് അല്ലാഹുവിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ തുടച്ചുനീക്കി.
2. പരസ്പരം കലഹിച്ചിരുന്ന പ്രാദേശിക ഭരണങ്ങൾക്ക് വിരാമമിട്ട് ഒരു ഇസ്ലാമിക രാഷ്ട്രം നിലവിൽവന്നു.

* അൽ മുനാവിഉൻ ലി ദഅ്വത്തിശൈഖ്..., അബ്ദുൽ അസിസ് അൽ അബ്ദുല്ലതിഹ് 1: 22

* പ്രസ്തുത വിഷയം ശൈഖ് സ്വാലിഹ് അൽഹാസാന്റെ 'മിൻ മശാഹിരിൽ മുജദ്ദിദിന ഫിൽ ഇസ്ലാം' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നും, ശൈഖ് സുലയ്മാൻ ഇബ്നു അബ്ദുർറഹ്മാൻ അൽഹുക്യയ്ലിന്റെ 'ഹയാതു ശൈഖ് മുഹമ്മദ്.....' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നും സാംക്ഷികരിച്ചതാണ്.

3. അകത്തും പുറത്തും ഒരു പോലെ പിഴച്ചുപോയിരുന്ന വിശ്വാസാചാരങ്ങളെ തിരുത്തി. ജനങ്ങൾ എത്തിപ്പെട്ട ബിദ്അത്തുകളിൽനിന്നും ഖുറാഹാത്തുകളിൽനിന്നും ബാത്രിലുകളിൽ നിന്നും അവരെ അകറ്റി. നന്മ കൽപ്പിക്കലും തിന്മ വിരോധിക്കലും പ്രാവർത്തികമായി തെളിയിച്ചു.
4. സിറിയ, ഈജിപ്ത്, മൊറോക്കോ, ആഫ്രിക്ക, സുഡാൻ, യമൻ, ഇറാക്, ഇൻഡ്യ, പാകിസ്താൻ, ഇൻഡോനേഷ്യ,.....തുടങ്ങിയ നാടുകളിലെല്ലാം ഈ ദർവത്തിന്റെ സ്വാധീനം വ്യാപിച്ചു
5. അന്ധമായ അനുകരണം വൈജ്ഞാനിക ചലനങ്ങൾക്ക് വഴിമാറി. പള്ളികളും, പാഠശാലകളും, യൂനിവേഴ്സിറ്റികളും നിർമ്മിക്കപ്പെടുകയും ലോകത്തിന് മാർഗ്ഗദർശികളായ പണ്ഡിതരും പ്രബോധകരും വാർത്തെടുക്കപ്പെടുകയുമുണ്ടായി.
6. ഗ്രന്ഥരചനയും പ്രസിദ്ധീകരണരംഗവും സജീവമായി.

വിനയത്തിന്റെ നിറകൂടമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. സത്യം തുറന്നുപറയുന്ന വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു ആക്ഷേപകന്റെ ആക്ഷേപവും ഭയന്നിരിന്നുമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സദസ്സുകൾ മുഴുവനും വിജ്ഞാനത്തിന്റേതായിരുന്നു. ധാരാളം പണ്ഡിതരേയും ക്വാദിമാരേയും തലയെടുപ്പുള്ള നേതാക്കളേയും അദ്ദേഹം വാർത്തെടുത്തു. അനുഗ്രഹീതമായ ഒരുതുലികയുടെ ഉടമയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. അടിസ്ഥാന വിഷയങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ധാരാളം ഗ്രന്ഥങ്ങളും ലഘുരചനകളും അദ്ദേഹം അനന്തരമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. റിയാദിലെ ജാമിഅതുൽ ഇമാം യൂനിവേഴ്സിറ്റി ശെയ്ഖിന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളും ലഘു രചനകളും ഒമ്പതുവാളുങ്ങളിലായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഗ്രന്ഥങ്ങൾ:

1. കിതാബുത്തൗഹീദ്
2. കൾഫുശ്ശുബ്ഹാത്തി ഫിത്തൗഹീദ്.
3. അൽ ഉസൂലു മ്ഥലാമ വ അദില്ലതുഹാ
4. ഉസൂലുൽ ഈമാൻ
5. തഫ്സീറുൽ ഫാതിഹ
6. അൽമസാഇലുല്ലതീ ഖാലഫ ഫിഹാ റസൂലുല്ലാഹ് അഹ്ലൽ ജാഹിലിയ്.
7. മുഖ്തസ്വറു സീറത്തിനബവിയ്.
8. മുഫിദുൽമുസ്തഫീദ് ഫികുഹ്രി താരികിത്തൗഹീദ്
9. മുഖ്തസ്വറു സാദുൽമആദ്
10. ഫദാഇലു സ്സുലാത്ത്
11. ആദാബുൽ മശ്യി ഇലസ്സുലാത്ത്
12. ഹാദിഹി അക്വീദതി
13. കിതാബുൽ ഇസ്തിൻബാത്
14. മുഖ്തസ്വറു ഫത്ഹിൽബാരി

15. ഫദ്ലുൽ ഇസ്ലാം
16. മുഖ്തസ്വറു ശ്റഹിൽ കബീർ വൽ ഇൻസ്വഫ്
17. അൽ ഹദ്യുന്നബവി
18. മജ്മൂഉൽ ഹദീമ് അലാഅബ്വാബിൽ ഫിക്ദ്ഹ്
19. അൽ ക്വവാഇദുൽ അർബഅഃ
20. നവാകിദുൽ ഇസ്ലാം
21. മഅ്നാ ലാഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹ്

മരണം:

ഹിജ്റ വർഷം 1206-ൽ റിയാദിലെ ദർഇയ്യയിൽ അദ്ദേഹം മരണപ്പെട്ടു. അന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് 92-വയസ്സായിരുന്നു. ദർഇയ്യയിൽ തന്നെ അദ്ദേഹം മറമാടപ്പെട്ടു. അല്ലാഹു ﷻ അദ്ദേഹത്തിന് മഗ്ഫിറതും മർഹമതും പ്രദാനം ചെയ്യുമാറാകട്ടേ.....